

Udskriftsdato: 7. januar 2026

UDT nr 10815 af 19/09/2006 (Gældende)

Udtalelse afgivet af Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 780.28

Udtalelse afgivet af Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling

J.nr. 780.28

Klagekomitéen fandt ikke, at en kommune havde overtrådt lov om etnisk ligebehandlings forbud mod direkte forskelsbehandling ved at have oprettet et særligt dagplejetilbud for somaliske børn.

Klagekomitéen blev kontaktet af en borger, der gjorde komitéen opmærksom på, at Århus Kommune havde oprettet "et etnisk dagplejetilbud" for somaliske børn. Borgeren fremsendte bl.a. en avisartikel fra Jyllands-Posten den 5. september 2002 og 14. juni 2003 og Søndagsavisen den 6. januar 2004 samt udskrift fra kommunens hjemmeside af "Et Projekt om udsatte børn i dagplejen". Det fremgik af avisartiklerne bl.a., at Århus Kommune havde planer om at etablere en etnisk stordagplejeordning for somaliske børn, hvor to udenlandske pædagoger sammen med en dansk dagplejer skulle passe 10 børn. Det fremgik videre af artiklerne, at kommunen begrundede oprettelsen af en kommunal etnisk stordagpleje for somaliske børn i ønsket om at motivere de somaliske familier til at sende deres børn i et kommunalt dagplejetilbud ved at tilbyde dem en dagpleje, hvor man kendte den somaliske kultur og talte både somalisk og dansk.

Klagekomitéen indledte på baggrund af oplysningerne en sag på eget initiativ om kommunens dagplejetilbud.

Århus Kommune oplyste under Klagekomitéens behandling af sagen, at den etniske dagplejeordning var oprettet i forlængelse af et projekt kommunen sammen med FOF Århus påbegyndte i 2002, med henblik på at opkvalificere yngre somaliske kvinder til at arbejde i kommunens stordagplejeordninger. For så vidt angik anvisningen til "den etniske dagpleje", oplyste kommunen, at der ikke var særlige anvisningsregler for personer med somalisk eller anden etnisk baggrund og, at det stod frit for alle forældre at skrive deres børn op til en plads i "den etniske dagplejeordning".

Klagekomitéen lagde på baggrund af Århus Kommunes oplysninger til grund, at kommunen har indført en etnisk dagplejeordning, der primært henvender sig til somaliske forældre der ønsker, at deres børn skal integreres og lære det danske sprog, samtidig med deres modersmål i omgivelser, der minder om deres eget hjem og i kontakt med både somaliske og danske dagplejere. Komitéen lagde videre til grund, at ordningen ikke indebar, at der skete placering eller blev tilbudt pladser i dagsinstitutionen på baggrund af børns eller forældres etniske oprindelse, men at ordningen var åben for alle børn i kommunen.

På denne baggrund, konkluderede Klagekomitéen, at den etniske dagplejeordning oprettet af kommunen, ikke er i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, idet kommunen ikke havde særlige anvisningsregler for somaliere eller andre etniske minoriteter, og det stod alle forældre frit at skrive deres børn op til en plads i den etniske dagplejeordning.

Sagsfremstilling:

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling modtog ved e-mail af 28. marts 2006 en henvendelse fra en borger, der gjorde Klagekomitéen opmærksom på, at Århus Kommune havde oprettet et etnisk dagplejetilbud for somaliske børn. Borgeren havde samtidig vedlagt bl.a. avisartikler fra Jyllands-Posten den 5. september 2002 og 14. juni 2003 og Søndagsavisen 6. januar 2004 samt udskrift fra Århus Kommunes hjemmeside af "Et Projekt om udsatte børn i dagplejen".

Det fremgik af artiklen fra Jyllands-Posten den 5. september 2002, at "13 udenlandske kvinder med bopæl i Århus er netop begyndt på et FOF-kursus, der skal munde ud i et forsøg med oprettelse af en kommunal etnisk stordagpleje for somaliske børn." Ifølge artiklen havde Århus Kommune taget initiativ til, at 13 kvinder fra Somalia, Tyrkiet, Irak og Libanon påbegyndte et 10 måneders FOF-kursus, der skulle "kvalificere dem til at blive ansat i Århus Kommunale Dagpleje i stordagplejer, hvor to udenlandske kvinder sammen med en dansk dagplejer skal passe 10 børn." Kommunen begrundede oprettelsen af en kommunal etnisk stordagpleje for somaliske børn i ønsket om at motivere de somaliske familier til at sende deres børn i et kommunalt dagplejetilbud, ved at tilbyde dem en dagpleje, hvor man kendte den somaliske kultur og talte både somalisk og dansk. Det fremgik videre af artiklen, at projektet havde fået bevilget 2,7 mio. kr. fra EU's Socialfond. Endelig fremgik det af artiklen, at Århus Kommunes projekt byggede på erfaringerne fra et lignende projekt i Aalborg Kommunes kommunale dagpleje. I en anden artikel fra Jyllands-Posten den 14. juni 2003 fremgik det, at "Århus Kommune opretter sammen med FOF et nyt etnisk dagplejetilbud kun for somaliske børn, der skal passes af to somaliske kvinder og en dansk dagplejer." Artiklen påpegede, at formålet med det etniske dagplejetilbud var at få kvinderne ud på arbejdsmarkedet, og at få somaliske børn ind i den kommunale pasning. Fra artiklen i Søndagsavisen den 6. januar 2004 fremgik, at "Et nyt tilbud er på vej til århusianerne - etnisk dagpleje. Det går kort og godt ud på, at tokulturelle dagplejere går sammen i en såkaldt stordagpleje sammen med en dansk dagplejer og passer ca. 10 børn i dertil indrettede lejligheder." Det fremgik endvidere, at Aalborg Kommune siden 1998 havde "haft meget gode erfaringer med netop disse stordagpleje-ordninger, som de har haft ni af i de fem år, det har kørt."

I "Et Projekt om udsatte børn i dagplejen fremgik følgende:

- § "Projektet har ikke beskæftiget sig specifikt med de tosprogede børn. Vi ved, at børnene lærer godt dansk i dagplejen. Men vi har også en antagelse om, at integrationen ville være bedre og knap så belastende for barnet, hvis der var noget genkendeligt - lugte, lyde, andre børn med samme modersmål osv.
- § [...] I begyndelsen af 2003 startede et integrationsprojekt, "Etnisk Dagpleje", i FOF-regi. Det overordnede mål med projektet er at opkvalificere et antal etniske kvinder til at blive dagplejere. [...] I denne sammenhæng skal det nævnes, at der pr. 1.8.2003 frem til 31.12.2003 etableres et forsøgsprojekt i en lejlighed på Hasle Centervej, hvor 2 somaliske kvinder og en dansk dagplejer tilsammen skal passe 20 somaliske børn. Lejligheden indrettes efter dansk dagplejekultur. Gruppen skal med pædagogisk støtte fungere som et stordagplejehjem, hvor der tales både modersmål og dansk.
- § Der er to formål med projektet: - § at uddanne et antal etniske kvinder til dagplejere. - § at modellen bliver en integreret del af Århus Kommunes dagplejetilbud.
- § [...] I modsætning til den manglende opfyldning af pladser hos de almindelige dagplejere med udenlandsk herkomst, har der ikke været problemer med at få fyldt pladserne op i projekt Etnisk Dagpleje, da den først blev kendt.
- § En nærliggende konklusion kunne derfor være, at de udenlandske forældre ønsker, at børnene lærer dansk, så de kan blive integreret i samfundet. Derfor vælger de etniske alenearbejdende dagplejere fra. Men kan de få både en dansk og en tosproget dagplejer i samme pasningstilbuddet, så vælger de den milde, og måske bedste integrationsform til deres børn."

På baggrund af det fremsendte materiale besluttede Klagekomitéen den 28. marts 2006 at iværksætte en egen drift undersøgelse af sagen.

Den 6. april 2006 kontaktede Klagekomitéen Århus Kommune telefonisk vedrørende det pågældende dagplejetilbud. Århus Kommune oplyste, at kommunen havde én somalisk dagpleje med ti børn, hvor der var ansat to dagplejere af somalisk etnisk oprindelse og en dagplejer af etnisk dansk oprindelse. Kommunen oplyste endvidere, at dagplejetilbudet var blevet oprettet som led i et projekt i samarbejde med FOF Århus vedrørende uddannelse af somaliske kvinder til at blive dagplejere. Kommunen oplyste endelig at uanset, at dagplejetilbudet var oprettet med særlig fokus på somaliske børn, blev børn med anden etnisk baggrund end somalisk endvidere tilbudt plads i det pågældende tilbud. Kommune havde imidlertid hidtil alene modtaget ønsker om placering i det pågældende tilbud fra personer af somalisk etnisk oprindelse.

Klagekomitéen anmodede herefter ved brev af 18. april 2006 Aalborg Kommune om en udtalelse i sagen.

Ved brev af 26. juni 2006 fremsendte Århus Kommune deres udtalelse. Bl.a. følgende fremgik af udtalelsen:

- § "FOF Århus søgte i 2002 EU-midler til et projekt, der skulle opkvalificere yngre somaliske kvinder efter barselsorlov, så de på sigt kunne blive en del af det danske arbejdsmarked. Århus Kommunale Dagpleje var medunderskriver på projektet, og skulle bidrage med praktikpladser i dagplejen. Efter et års opkvalificering skulle der etableres en dagpleje med 2 somaliske kvinder og en dansk dagplejer. Dette var en del af projektet.
- § Århus Kommunale Dagpleje var medunderskriver på projektet, og skulle bidrage med praktikpladser i dagplejen. Efter et års opkvalificering skulle der etableres en dagpleje med 2 somaliske kvinder og en dansk dagplejer. Dette var en del af projektet. Århus kommunale Dagpleje valgte at forsætte med den etablerede etniske dagpleje, da EU-projektet er afsluttet januar 2005. Det første halve år fortsatte Den Etniske Dagpleje i samarbejde med FOF, men fra august 2005 har Århus Kommune selv overtaget Den Etniske Dagpleje.
- § I Den Etniske Dagpleje er ansat 2 somaliske dagplejere sammen med én dansk dagplejer. De passer tilsammen 9 børn. Begrundelsen for at fortsætte med den etniske dagpleje er, at vi passer børn, der eller ikke ville komme i det kommunale pasningssystem. Der er fra de somaliske forældre stor tilfredshed med dette tilbud, og selv om det i starten var svært at få pladserne fyldt op, så har Århus Kommune gennem det sidste år haft venteliste til Den Etniske Dagpleje.
- § Århus Kommune har ikke særlige anvisningsregler for somalierne eller andre etniske minoriteter, og derfor er der heller ikke en særlig venteliste til Den Etniske Dagpleje. Det er som regel altid forældrenes ønske vedrørende pasning, der bliver tilgodeset. Alle børn i Århus kommune er omfattet af de samme anvisningsregler."

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandlings udtalelse:

"Efter § 10, stk. 2, i lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling er Institut for Menneskerettigheder tillagt kompetence til at behandle klager over overtrædelse af lovens forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse og for overtrædelse af lovens forbud mod repressalier. Denne opgave varetages på instituttets vegne af Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling, som i den forbindelse har beføjelse til at give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling af de anførte grunde eller en overtrædelse af forbudet mod repressalier. Komiteen har endvidere kompetence til at tage en sag op af egen drift, for eksempel på grundlag af presseomtale eller på grundlag af en henvendelse fra en borger m.v..

Klagekomitéen har på baggrund af en henvendelse fra en borger og artikler bragt i Jyllands-Posten den 5. september 2002 og 14. juni 2003 og Søndagsavisen 6. januar 2004 om, at Århus Kommune har oprettet en etnisk dagplejeordning, anmodet Århus Kommune om en udtalelse med henblik på komitéens overvejelser om at tage sagen op af egen drift.

a. Klagekomitéens kompetence

Klagekomitéen kan af egen drift indlede undersøgelser af, om forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse er blevet overtrådt for så vidt angår forhold, der har fundet sted efter lov om etnisk ligebehandlings ikrafttræden den 1. juli 2003. Til trods for at Aarhus Kommunes oprettelse af det pågældende dagplejetilbud blev oprettet før denne dato, har komitéen forstået Aarhus Kommunes oplysninger således, at det pågældende tilbud tillige er stillet til rådighed for kommunes borgere efter lovens ikrafttræden. Klagekomitéen har derfor kompetence til at behandle sagen.

b. Århus Kommunes dagplejetilbud

Klagekomitéen har i denne forbindelse vurderet, om Århus Kommunes etniske dagplejeordning er i overensstemmelse med lov om etnisk ligebehandling.

Efter § 2, stk. 1, i lov om etnisk ligebehandling gælder loven for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig, der er tilgængelige for offentligheden.

Det følger af lovens § 3, stk. 1, at ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etnisk oprindelse. Ifølge lovens § 3, stk. 2, foreligger der direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation. Ifølge lovens § 3, stk. 3, foreligger der indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Det vil således udgøre direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandlings § 3, stk. 1, hvis et barn placeres i en dagpleje på grund af barnets etniske oprindelse. En sådan anvisning kan ikke begrundes i varetagelsen af saglige hensyn.

Anvisning af børn til den etniske dagpleje alene på baggrund af deres etniske oprindelse udgør direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1. En sådan anvisning kan ikke begrundes i varetagelsen af saglige hensyn.

Århus Kommune har under sagen oplyst, at etablering af en etnisk dagpleje i kommunen, har været begrundet i et ønske om at kunne tilbyde et pasningstilbud for børn, der ellers ikke ville komme i det kommunale pasningssystem. Om tildeling af pladser på den etniske dagpleje har kommunen oplyst, at kommunen ikke har særlige anvisningsregler for somalierne eller andre etniske minoriteter og at det som regel er forældrenes ønsker vedrørende pasning der bliver tilgodeset.

Klagekomitéen forstår Århus Kommunes oplysninger således, at kommunen har indført en etnisk dagplejeordning, der primært henvender sig til somaliske forældre der ønsker, at deres børn skal integreres og lære det danske sprog, samtidig med deres modersmål i omgivelser der minder om deres eget hjem og i kontakt med både somaliske og danske dagplejere. Komiteen forstår videre ordningen således, at der ikke sker placering eller tilbydes pladser i dagsinstitutionen på baggrund af børns eller forældres etniske oprindelse, men at ordningen er åben for alle børn i kommunen.

På denne baggrund, er det Klagekomitéen opfattelse, at den etniske dagplejeordning oprettet af kommunen, ikke er i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, idet kommunen ikke har særlige anvisningsregler for somalierne eller andre etniske minoriteter, og det står frit for alle forældre at skrive deres børn op til en plads i den etniske dagplejeordning.

Klagekomitéen finder herefter, at Århus Kommune ikke har overtrådt forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. lov om etnisk ligebehandlings § 3, stk.1."

<780.28>